

Asia: VN/11385/2020

## **Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallisen ilmasto- ja energiastrategian luonnos**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Lausunnonantajan taho**

Toimiala- tai etujärjestö

**Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä**

-

#### **LAUSUNTO**

-

• **Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse**

-

#### **1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (strategian luku 2.1)**

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

**Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien**

-

#### **2) Uusiutuvan energian edistäminen (strategian luku 2.2)**

-

**Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien**

Investointeihin sähkömarkkinoille liittyvä luontaisesti riski, jota investoivan yrityksen tulee omalta osaltaan kantaa.

Uuteen teknologiaan liittyviä olosuhteita ja riskejä voi olla tarpeen rajata, mutta kokonaan poistaminen pahimmillaan

vääristää merkittävästi markkinoiden toimintaa. Ehdotamme alla olevasta lauseesta poistettavaksi osion "sekä takaavat riittävän investointivarmuuden hankekehittäjille".

- "Merituulivoimahankkeen kehityksen ja rakentamisen edellytyksenä olevaa sääntelyä, hallinnollisia prosesseja sekä alueen hyödyntämiseen liittyviä maksuja kehitetään niin, että ne ovat selkeitä, läpinäkyviä ja tasapuolisia sekä takaavat riittävän investointivarmuuden hankekehittäjille."

Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että tulevaisuudessa merituulihankkeissa huomioidaan sähköjärjestelmän asettamat reunaehdot.

Kantaverkon rajausta ei tule tehdä poliittisesti vaan sen tulee pysyä objektiivisena, tasapuolisena ja kustannustehokkaana.

### **3) Vety ja sähköpolttoaineet (strategian luku 2.3)**

-

#### **Avoin vastaus vetyä ja sähköpolttoaineita koskien**

Tuemme ehdotettua linjausta, jossa päästöttömän vedyn ja sähköpolttoaineiden käyttö pyritään suuntaamaan ennen kaikkea Suomessa toimivan teollisuuden, liikenteen ja energiajärjestelmän tarpeisiin.

### **4) Energiatehokkuuden edistäminen (strategian luku 2.4)**

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

#### **Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien**

-

### **5) Energian toimitus- ja huoltovarmuus (strategian luku 2.5)**

-

#### **Avoin vastaus energian toimitus- ja huoltovarmuutta koskien**

Ehdotamme seuraavia täydennyksiä linjauksiin.

##### **2.5.1**

- Selvitetään yhdessä eri markkinaosapuolten kanssa toimenpiteet energiahuoltovarmuuden turvaamiseksi ja laaditaan tarvittavat hallituksen esitykset.

- Varmistetaan, että viranomaisten, energia-alan ja energiaintensiivisten yritysten huoltovarmuusyhteistyötä kehitetään edelleen vähähiilisyiden edellyttämällä tavoilla.

Tulevaisuudessa on tärkeää huomioida myös merkittävät sähkön loppukäyttäjät. Useissa esitetyissä tulevaisuusvisioissa kysynnän joustolla on keskeinen rooli sähköjärjestelmän stabiilisuuden ylläpitäjänä. Tämä tarve poikkeustilanteissa näkemyksemme mukaan korostuu eikä vähene.

## 2.5.2

- Varmistetaan jakeluverkkojen kustannustehokkaat korvausinvestoinnit sekä toimitusvarmuustavoitteen toteutuminen.

(

Valtiovallan ei tarvitse erikseen varmistaa verkkopalveluiden saatavuutta 2036 loppuun mennessä. Tätä varten verkkoliiketoiminnot ovat alueellisia monopoleja, jotta ne voivat toteuttaa asetetut kohtuulliset poliittiset tavoitteet ilman ulkopuolisen kilpailun uhkaa.

## 6) Ydinenergian käyttö (strategian luku 2.6)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

### Avoim vastaus ydinenergian käyttöä koskien

-

## 7) Energiamarkkinoiden kehittäminen (strategian luku 2.7)

-

### Avoim vastaus energiamarkkinoiden kehittämistä koskien

#### 2.7.1

- Ehdotamme poistettavaksi seuraavan kohdan "Varmistetaan, että sähköverkonhaltijat pystyvät toteuttamaan sähkönkulutuksen voimakkaan

kasvun ja toimitusvarmuuden turvaamisen edellyttämät toimet, mukaan lukien investoinnit sähköverkkoihin. Lisäksi tarvitaan investointeja tietojärjestelmiin ja automaatioon sekä energiajärjestelmien integraatioon. Säilytetään edelläkävijäasema älyverkkojen kehityksessä"

Perustelemme ehdotustamme sillä, että myöhemmin tässä selvityksessä ennustetaan seuraavasti: "Sähkökäytön arvioidaan perusskenaariossa kasvavan 92 TWh:iin vuonna 2030 ja 96 TWh:iin vuonna 2040 (kuva 17)". Ennakoitu kasvu 92 TWh:iin tai vuosien 2030-2040 välistä 4 TWh:n kasvua ei voida pitää voimakkaana kasvuna. Kyse on aivan normaalista kysynnän kehityksestä, johon ei näkemyksemme mukaan tarvitse jakeluverkkotasolla erityistoimin varautua. Muut mainitut investoinnit tietojärjestelmiin ja automaatioon sekä energiajärjestelmien integraatioon kohdentuvat hyvin merkittävästi myös muihin markkinaosapuoliin, kuten sähkön loppukäyttäjiin, jotka toimivat kilpailuilla toimialoilla.

#### 2.7.2

Mielestämme sähkön siirtohintojen valvontamallin kehityksessä tulee huomioidaan kaikki Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman akateemisen työryhmän keskeiset ehdotukset.

"Säätelyn yleisten periaatteiden sekä EU-lainsäädännön reunaehtojen ja sisältövaatimusten pohjalta lausunnossa on tunnistettu viisi keskeistä valvontamallin kehittämismahdollisuutta:

1. valvontamallin valmistelussa ja toteutuksessa tulisi vahvistaa sähköverkon asiakkaan roolia
2. valvontamallin kustannusvastaavuutta tulisi lisätä
3. valvontamalliin sisältyvää regulaatioriskiä olisi pienennettävä
4. kannustimien ja verkon suunnittelun (kehittämissuunnitelman) tulisi nykyistä vahvemmin kiinnittää verkkoyhtiöiden liikevaihto
5. valvontamallia tulisi kehittää verkkoyhtiöiden välisten huomattavien erojen huomioimiseksi"

Näitä ehdotuksia on tarkastelu yksityiskohtaisemmin lausunnossa (Lausunto Energiavirastolle sähkönsiirron ja –jakelun tariffien laskentamenetelmistä Mikael Collan, Kaisa Huhta, Pertti Järventausta ja Matti Liski)

Asiaan liittyen ehdotamme kirjattavaksi:

- Varmistamme, että sähkön siirtohintojen valvontamallin kehityksessä huomioidaan kaikki Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman akateemisen työryhmän keskeiset ehdotukset.

Ehdotamme myös seuraavia täydennyksiä

- Vaikutetaan aktiivisesti EU:ssa sähkömarkkinamallin kehittämiseksi siten, että sähkön hinta EU:ssa on globaalisti kilpailukykyinen ja puhtaan energian tuotantoon kannustava.

- Vaikutetaan aktiivisesti siihen, että Suomi on sähkömarkkinanäkökulmasta houkutteleva investointikohde sähkön käyttäjille ja sähkön tuottajille

- Valvotaan tehokkaasti sähkömarkkinoita, jotta markkinat toimivat reilusti ja määräävää markkina-asemaa ei syntyisi päivänsisäisille intra-day tai säätösähkömarkkinolle.

- Edistetään sähkömarkkinoiden läpinäkyvyyttä ja alennetaan kynnyistä eri kokoisten toimijoiden etebloitumiseen sähkömarkkinoille .

- Selvitetään mahdollisuutta Pohjoismaiseen systeemi hintaan, joka perustuisi todellisiin alueellisiin hintoihin eikä täydellisen sähköjärjestelmän ihannetilään.

- Tuetaan tarvittavilla päätöksillä Nordic Electricity Forumin visiota "Vuonna 2030 Pohjoismaissa on maailman kilpailukykyisin, innovatiivisin ja kuluttajalähtöisin sähkömarkkina, joka edistää kunnianhimoisten pohjoismaisten ilmastotavoitteiden saavuttamista. Tämä on Pohjoismaiden 2030 - vision sähkömarkkinoiden päätavoite." (epävirallinen käännös englannista)

## **8) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (strategian luku 2.8)**

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

## **Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien**

-

### **9) Verotus (strategian luku 2.9)**

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

## **Avoin vastaus verotusta koskien**

-

### **10) Ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistaminen (strategian luku 2.10)**

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

## **Avoin vastaus ilmastomuutokseen sopeutumista koskien**

-

### **11) EU-vaikuttaminen (strategian luku 2.11)**

-

## **Avoin vastaus EU-vaikuttamista koskien**

- EU-vaikuttamisessa haetaan systemaattisesti kilpailuetua Suomen sähkömarkkinoilla toimiville yrityksille

### **1) Ilmastotavoitteiden saavuttaminen (strategian luku 3.1)**

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

## **Avoin vastaus ilmastotavoitteiden saavuttamista koskien**

-

### **2) Valtiontalousvaikutukset (strategian luku 3.2)**

-

## **Avoin vastaus valtiontalousvaikutuksia koskien**

3.2.4 Teollisuuden sähköistämistuki

Päästöoikeuden hintakehitys poikkeaa merkittävästi siitä, mitä ennustettiin teollisuuden sähköistämistuen valmistelun aikana.

Ehdotamme teollisuuden sähköistämistuen tuki-intensiteetin nostoa tasolle 37,5 prosenttia, ja vuosittaisen tuen määräkatoiksi 225 miljoonaa euroa vuosina 2023-2026. Kyseiset arvot olisivat linjassa aikaisemman vastaavan tuen kanssa, jolloin heikennystä tähän vihreää siirtymää tukevaan toimeen ei tapahtuisi.

### **3) Kansantalousvaikutukset (strategian luku 3.3)**

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

**Avoin vastaus kansantalousvaikutuksia koskien**

-

**4) Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset (strategian luku 3.4) sekä sukupuolivaikutukset (strategian luku 3.5)**

En ota kantaa näihin osa-alueisiin

**Avoin vastaus perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia sekä sukupuolivaikutuksia koskien**

-

**5) Vaikutus energiajärjestelmään (strategian luku 4)**

Yhdyn tämän osa-alueen arvioihin

**Avoin vastaus energiajärjestelmävaikutuksia koskien**

-

**Suomen vetyst strategia**

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

**Avoin vastaus Suomen vetyst strategiaa koskien**

-

**Avoin vastaus muita Ilmasto- ja energiastrategian osia koskien**

-

Kuokkanen Pasi  
Suomen Sähkökäyttäjät ry